

N:o 137.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående anslag till ombyggnad af Genevads station å Västkustbanan; gifven Stockholms slott den 4 april 1907.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att för utvidgning af Genevads station å Västkustbanan må af järnvägstrafikmedel användas ett belopp af högst 150,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

G U S T A F.

Julius Juhlin.

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 4 april 1907.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
DYRSSEN,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
JUHLIN,
SWARTZ.

Departementschefen, statsrådet Juhlin yttrade:

Uti underdånig skrifvelse den 16 mars 1907 har järnvägsstyrelsen gjort framställning om anvisande af medel till ombyggnad af Genevads station å Väst kustbanan.

Denna framställning har föranledts af en utaf Hallands sockerfabriks aktiebolag den 28 januari 1907 till järnvägsstyrelsen ingifven skrift, däri bolaget anmält behovet af särskilda anordningar vid Genevads station för besörjande af trafiken för bolagets invid stationen blifvande fabrik för tillverkning af hvitbetssocker och med anledning häraf hemställt, att styrelsen måtte för dessa anordningar vidtaga erforderliga åtgärder i så god tid, att bolaget före nästa hvitbetskampanjs

början eller senast den 1 augusti 1907 finge med de för dess fabriksdrift erforderliga egna spåranordningar vinna trafikanslutning till statens järnvägars stationsområde vid Genevad på sätt styrelsen kunde finna lämpligt med bolaget öfverenskomma.

Bolaget har uti sin berörda skrift hänvisat till en approximativ uträkning af de för råsockerfabrikens drift belöpande frakter, därvid, med hänsyn till redan gjord teckning, af hvitbetsodling inom Hallands län beräknats en minimiafkastning å 1,500 hektar af 45,000 ton hvitbetor att vid fabriken afverkas med 650 å 800 ton per dygn från början af oktober månad hvarje år. Järnvägsfrakterna till och från fabriken hafva uppskattats till något öfver 85,300 kronor per år.

Efter i ärendet under hand förda förhandlingar mellan järnvägsstyrelsen och bolaget har styrelsen låtit uppgöra planförslag till de nödiga stationsanordningarna vid Genevad, och hafva kostnaderna för statens järnvägar enligt samma förslag inom det egentliga stationsområdet beräknats till 150,000 kronor. Hvad däremot beträffar de anordningar af spår m. m., som bolaget förutsatts skola själf utföra, har särskildt kostnadsförslag i sådant hänseende icke uppgjorts.

Järnvägsstyrelsen anför nu.

Därest den ökade trafik vid Genevad, som bolagets under uppförande varande fabriksanläggning därstädes med all sannolikhet komme att framkalla, skulle kunna behörigen ombesörjas, ansåge styrelsen nödvändigt, att den nuvarande obetydliga stationen, som hade allenast ett sidospår och hvars hela inkomst af afgående och ankommande trafik under år 1904 belöpt sig till omkring 19,000 kronor, ombyggdes enligt förberörda plan, så att fullt ändamålsenlig spårförbindelse erhöles med fabriken eget spårssystem och tillräckliga utrymmen å spår och i byggnader vunnes.

Då styrelsen emellertid ansett, att statens järnvägar borde hafva säkerhet därför, att statsverkets kostnader för de nya stationsanordningarna, som skulle tillkomma uteslutande på bolagets tillskyndelse, icke blefve förgäfves nedlagda, därest fabriksdriften upphörde eller icke föranledde påräknade trafikinkomster, har styrelsen, som tillika förutsatt, att bolaget skulle kostnadsfritt upplåta all för stationsutvidgningen erforderlig mark, hvilken ej förut tillhörde statens järnvägar, samt ombesörja och bekosta alla väganordningar m. m. utanför statens järnvägars område, hos bolaget hemställt, huruvida bolaget ville utfästa sig att i enlighet med af styrelsen afgifvet förslag i visst fall återgålda kostnaderna för ifrågavarande anordningar; och har bolaget till styrelsen aflämnat förbindelse i berörda hänseende.

På grund af hvad sålunda förekommit har järnvägsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå innevarande års Riksdag att för ombyggnad af Genevads station för år 1908 anvisa ett belopp af 150,000 kronor att förskottsvis under år 1907 utgå af tillgängliga medel.

Ofvanberörda af bolaget afgifna förbindelse är af följande lydelse:

»Sedan kungl. järnvägsstyrelsen, i anledning af väckt fråga om förändrade spåranordningar m. m. vid Genevads station å Västkustbanan, hvilka förändringar påkallats af Hallands sockerfabriks aktiebolags anläggning af en råsockerfabrik därstädes, förklarar sig, under förutsättning att Riksdagen på framställning af Kungl. Maj:t beviljar för ändamålet nödiga medel, villig att i enlighet med förslag, som med kungl. styrelsens skrifvelse den 11 mars 1907 till bolaget öfversändts, utföra vissa förändrade spåranordningar m. m. vid nämnda station under villkor dock:

att af bolaget kostnadsfritt upplåtes all den för anordningarnas utförande erforderliga mark, som ej förut tillhör statens järnvägar;

att, då landsvägstrafiken icke lämpligen kan i plan korsa samtliga stationens och sockerfabrikens spår, utan densamma bör ledas genom en vägport, bolaget förbinder sig att utverka vederbörligt tillstånd till den nuvarande vägöfvergångens afstängande och till vägens framförande genom vägporten äfvensom att bekosta alla väganordningar utanför statens järnvägars område;

att framtida underhållet af samtliga dessa väganordningar sker utan bidrag från statens järnvägars kassa;

att de för bolagets fabriksdrift erforderliga egna spåranordningar utföras, såvidt de falla inom statens järnvägars område, enligt kungl. styrelsens ofvanberörda förslag och de närmare bestämmelser, som vederbörande bandirektör kommer att meddela, samt i öfrigt med hänsyn till den statens järnvägars materiel, som skall å bolagets spår införas;

att bolaget åtager sig att på af bandirektören godkänt sätt underhålla nyssberörda spåranordningar äfvensom bekosta deras förändrande, därest sådant skulle visa sig erforderligt i samband med förändringar eller utvidgningar af statens järnvägars spårssystem eller andra stationsanordningar;

att bolaget förbinder sig att under en tid, icke öfverstigande 10 år, räknade från 1 januari 1907, amortera de med stationsanordningarnas utförande enligt kungl. styrelsens förslag förenade kostnader, 150,000 kronor, med iakttagande dock däraf att bolaget äger årligen såsom

amortering tillgodoräkna sig 30 procent af den genom bolagets fabriksanläggning föranledda ökning af inkomsterna för person- och gods-
trafiken å stationen, vare sig dessa inkomster influtit vid stationen eller
annorstädes; samt

att, innan de föreslagna stationsanordningarna utföras, bolaget till
kungl. styrelsen till säkerhet för statens järnvägars kostnader för de-
samma och bolagets ofvan omförmälda förpliktelsers fullgörande öfver-
lämnar en utaf bolaget utfärdad skuldförbindelse å 150,000 kronor, för
hvars behöriga fullgörande godsägaren S. B. Brulin å Wallda, direk-
tören Malte Sommelius i Hälsingborg, domänintendenten friherre Richard
Hermelin å Fröllinge, direktören Magnus Elliot i Stockholm, konsuln
W. Westrup i Lund, konsuln Max Engeström i Malmö, ingenjören K.
Gödecke i Trelleborg, godsägaren P. G. Hallberg å Skottorp, direktören
G. O. Spendrup å Wallberga, landtbrukaren A. M. Gudmundson i Va-
stad och landtbrukaren N. A. Jönsson i Mellby, hvilka personer utgöra
bolagets styrelse, en för alla och alla för en iklädt sig borgensansvar
såsom för egen skuld, hvilken förbindelse — därest bolaget brustit i
sina förpliktelser, eller den af fabriksanläggningen föranledda trafik
under två på hvarandra följande år varit så ringa, att statens järn-
vägars ifrågavarande kostnader, 150,000 kronor, icke blifvit efter nyss-
nämnda beräkning amorterade med en tiondedel om året och bristen
i amorteringsbeloppet icke heller på annat sätt af bolaget guldits —
kungl. styrelsen äger att, till betäckande af statens järnvägars fordran,
mot vederbörande göra gällande,

så förbinder sig härigenom Hallands sockerfabriks aktiebolag att,
om ifrågavarande förslag till förändrade spåranordningar m. m. vid
Genevads station kommer till utförande, behörigen fullgöra samtliga
här ofvan omnämnda därmed förbundna villkor, dock med förbehåll,

att, äfven om under två på hvarandra följande år af ifrågavarande
tioårsperiod trafikinkomsterna i fråga varit så ringa, att statens järn-
vägars ofvan omförmälda kostnader icke blifvit efter angifven beräk-
ningsgrund eller med trettio procent af ökningen i trafikinkomsterna
amorterade med en tiondedel om året, bolaget icke må vara pliktigt
att gälda bristen i samma års amorteringsbelopp, i händelse vid en
medeltalsberäkning af trafikinkomsterna under den då förflutna tids-
perioden, räknadt från och med den 1 januari 1907, 30 procent af den
ökade inkomsten per år icke understigit en tiondedel af den beräknade
anläggningskostnaden; samt

att, om bolaget för något eller några år af tioårsperioden till statens

järnvägars kassa inbetalt genom ringare trafikinkomster uppkommen brist i årliga amorteringsbelopp, bolaget må vara berättigadt, dels för den händelse det vid tioårsperiodens slut skulle befinnas, att de 30 procenten af de ökade trafikinkomsterna under samma tid motsvara eller öfverstiga 150,000 kronor, att återfå hvad bolaget sålunda ersatt, dels ock, därest 30 procent af de ökade trafikinkomsterna under de tio åren icke skulle uppgå till 150,000 kronor, att af det belopp, som motsvarar summan af hvad bolaget sålunda ersatt och 30 procent af de ökade trafikinkomsterna, återfå hvad som öfverskjuter 150,000 kronor, försäkras

Halmstad den 16 mars 1907.

Hallands sockerfabriks aktiebolag.

Richard Hermelin.

Enligt uppdrag.

Egenhändiga namnteckningen bevittna:

Olof Wahlqvist.

C. Nilsson.»

Departement-
schefens
hemställan.

Rörande ifrågavarande bolag tillåter jag mig här omnämna, att enligt uti aktiebolagsregistret intagen anmälan aktiekapitalet, som kan utgöra lägst 1,000,000, högst 3,000,000 kronor, uppgår till 1,500,000 kronor. Härå hade före den 21 februari 1907 inbetalts 782,800 kronor och skall återstående inbetalning fullgöras före den 27 maj 1908.

Då bolagets fabrik i Genevad för sitt fraktbehof är hänvisad till Genevads järnvägsstation, och denna i sitt nuvarande skick icke kan mottaga den säkerligen högst betydliga ökning i trafiken, som skulle genom fabriksanläggningen tillföras järnvägen, synes det ligga i statens intresse att genom utvidgning af stationen möta den växande trafikens kraf och därigenom äfven tillgodose en på platsen ny industris behof. Genom den af bolaget afgifna förbindelsen synes staten äga full säkerhet för att inom en begränsad tidrymd, hvilken i ogynnsammaste fall icke kan öfverstiga tio år, hafva sina kostnader för stationens ombyggnad godtgjorda. Någon förlust för staten torde sålunda icke kunna uppstå genom den ifrågasatta utvidgningen, utan synes företaget vara att anse såsom ekonomiskt synnerligen fördelaktigt. Kostnaderna för arbetet synas i betraktande af de särskilda förhållanden, som här äga rum, lämpligen kunna utgå af trafikmedel.

På grund häraf får jag i underdånighet hemställa, att Kungl. Maj:tt måtte föreslå Riksdagen medgifva,

att för utvidgning af Genevads station å Väst kustbanan må af järnvägstrafikmedel användas ett belopp af högst 150,000 kronor.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle, af den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet

Pehr Thyselius.
